

OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNU PRÁCU

Autor práce: PhDr. Ján Machyniak, PhD.

Téma práce: *Nezávislí kandidáti v zastupiteľských orgánoch územnej samosprávy – okres Trnava*

Oponent: doc. PhDr. Jana Šutajová, PhD. – Katedra politológie, Filozofická fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Nedôvera voličov k politikom a politickým stranám priniesla okrem stále sa znižujúcej účasti voličov na jednotlivých typoch volieb aj postupný trend čoraz väčšieho nárastu počtu úspešných nezávislých kandidátov vo voľbách do orgánov miestnej a regionálnej samosprávy. Tento trend môžeme dlhodobo sledovať pri voľbách na funkcie poslancov obecných a mestských zastupiteľstiev alebo na funkcie starostov a primátorov. Po vzniku regionálnej samosprávy sa tento trend postupne prejavil aj pri voľbách poslancov zastupiteľstiev samosprávnych krajov. Predložená habilitačná práca *Nezávislí kandidáti v zastupiteľských orgánoch územnej samosprávy – okres Trnava* skúma problém postupného odklonu voličov od straníckych kandidátov k nezávislým v zastupiteľských orgánoch územnej samosprávy. Habilitačná práca je zaujímavým odborným dielom, skúmajúcim komunálne a regionálne voľby a „*mechanizmus obsadzovania priamo volených funkcií v monokratických a kolektívnych orgánoch územnej samosprávy v podmienkach SR*“, so zameraním na úspešnosť nezávislých kandidátov v orgánoch územnej samosprávy. Habilitant si za tému svojej práce zvolil problematiku, ktorá sa opakovane, po každých komunálnych a regionálnych voľbách, stáva predmetom diskusie a analýzy odborníkov z radov slovenskej vedeckej komunity. Ján Machyniak však výsledky volieb do zastupiteľských orgánov územnej samosprávy posudzuje, vyhodnocuje a porovnáva na úrovni okresu Trnava, čím sa habilitačná práca stáva zaujímavým odborným príspevkom k sledovaniu vývoja a dôsledkov zmien voličského správania v miestnych a regionálnych pomeroch.

Predložená habilitačná práca má ucelenú a logickú štruktúru a jej jednotlivé časti na seba z obsahového i vecného hľadiska nadväzujú. Oponovaná habilitačná práca je rozdelená do piatich kapitol, ktoré metodicky postupujú od teoretických východísk k analýze dostupných empirických dát. Prvá kapitola habilitačnej práce je venovaná teoreticko-

metodologickému vymedzeniu pojmu samospráva s dôrazom na územnú samosprávu a jej orgány. V druhej kapitole habilitačnej práce autor identifikuje kľúčové vlastnosti a úlohy volieb, volebného procesu a politických strán v demokratických politických systémoch, pričom pozornosť venuje aj lokálnym úrovniam. Tretia kapitola, ako uvádza aj sám habilitant, je najkratšia a venuje sa metodologickým východiskám spracovania problematiky. Ján Machyniak v nej definuje primárny cieľ práce a základné hypotézy, ktoré sa v práci stali predmetom jeho skúmania, materiály s ktorými pracuje a metódy skúmania.

V najrozsiahlejšej štvrtej kapitole sa autor v prvej časti zaoberá formou a spôsobom získavania mandátov v orgánoch miestnej a regionálnej samosprávy. Habilitant v tejto časti práce analyzuje konkrétne typy volebných systémov používaných pri voľbách poslancov zastupiteľstiev samosprávnych krajov, voľbách poslancov zastupiteľstiev miest a obcí a pri voľbe predsedu samosprávneho kraja a starostu obce alebo primátora. V druhej časti štvrtej kapitoly Ján Machyniak analyzoval úspešnosť nezávislých kandidátov vo voľbách do orgánov samosprávnych krajov a voľbách do orgánov samosprávy obcí, s dôrazom na výsledky týchto kandidátov na území okresu Trnava. Táto časť práce je empirická a venuje pozornosť samotným výskumným otázkam, respektíve stanoveným cieľom a hypotézam a pokúša sa o ich overenie. Autor sa pri spracovaní tejto časti kapitoly opiera o množstvo dát, ktoré využíva ako podklad, pre z odborného hľadiska dôležité vlastné interpretačné závery. Táto kapitola je spracovaná veľmi kvalitne a predstavuje cenný zdroj informácií o volebných výsledkoch v regionálnych a komunálnych voľbách v trnavskom okrese. Oceňujem prehľadné grafické a tabuľkové znázornenie výsledkov jednotlivých volieb, či už na úrovni SR alebo trnavského okresu. V piatej, záverečnej kapitole habilitant konfrontuje svoje zistenia so závermi iných autorov, ktorí realizovali vedecko-výskumné štúdie týkajúce sa rovnakých alebo podobných tém. Ján Machyniak na základe svojich zistení konštatuje, že nezávislí kandidáti sa postupom času skutočne stali fenoménom, ktorý je stabilnou súčasťou volieb na oboch úrovniach územnej samosprávy. Habilitačnú prácu vhodne dopĺňajú úvod a záver.

Koncepcia práce je postavená na prepojení teoretických poznatkov s vyvodením vlastných záverov získaných z praxe regionálnych a miestnych volieb v okrese Trnava. Konštatujem, že cieľ práce, ale aj parciálne ciele habilitačnej práce, sú správne a logicky formulované a autorovi sa podarilo pri spracovaní predmetnej problematiky cieľ práce naplniť. Poznatky, ktoré sú výsledkom tejto práce, sú prínosom pre teóriu a prax politických vied. Práca je spracovaná na dobrej odbornej úrovni a z textu habilitačnej práce vyplýva, že autor sa dobre orientuje v problematike. Habilitant dokázal spracovať a využiť relevantné

informácie, ktoré ďalej analyzoval a kvalifikovane interpretoval. Seriózny prehľad v literatúre, týkajúcej sa spracovávanej problematiky svedčí o dlhodobom záujme uchádzača o skúmanú tému. Pozitívne hodnotím prácu autora s literatúrou, či už z pohľadu množstva použitých odborných prameňov alebo reprezentatívnosti použitej literatúry. Osobitne oceňujem spracovanie rozsiahleho praktického materiálu v štvrtej kapitole, čo zvyšuje aktuálnosť a pôvodnosť habilitačnej práce. Z metodologického hľadiska Ján Machyniak na spracovanie habilitačnej práce použil kombináciu niekoľkých metód, najmä metódu analýzy, kvalitatívne a kvantitatívne metódy a komparáciu. Metódy použité pri spracovaní predloženej práce považujem za štandardné a vhodne zvolené. Takto zvolená metodika, ako aj štruktúra práce, veľmi účinne prispeli k realizácii autorom vytýčeného cieľa. K autorovej argumentácii v habilitačnej práci nemám pripomienky zásadnejšieho charakteru.

Predkladanou prácou habilitant potvrdzuje, že je vyprofilovaným odborníkom v študijnom odbore. Z formálneho i obsahového hľadiska predložený text neobsahuje závažné nedostatky. Drobné formálne ani obsahové nedostatky (preklepy v obsahu a texte, chýbajúci údaj o volebnej účasti) nemajú vplyv na celkovú kvalitu práce. Zo štylistického hľadiska však pôsobí mierne rušivo časté používanie niektorých fráz typu „na tomto mieste si dovoľím poznamenať“, „na tomto mieste je potrebné poznamenať“, „dovoľujem si poznamenať“ a podobne. Vzhľadom na to, že ide o habilitačnú prácu autora, takéto uvádzanie vlastných myšlienok nie je potrebné a zo štylistického hľadiska, je pri takom veľkom množstve použitia týchto fráz v texte, pre text skôr škodlivé.

Na záver konštatujem, že habilitačná práca je ako celok napísaná na dobrej odbornej úrovni a spĺňa požiadavky kladené na habilitačnú prácu. Autor ňou preukázal, že je zrelou vedeckou osobnosťou, a že je schopný samostatne formulovať kvalitné odborné závery. Predloženú habilitačnú prácu PhDr. Jána Machyniaka, PhD. preto odporúčam k obhajobe pred habilitačnou komisiou a po jej úspešnom absolvovaní mu odporúčam udeliť vedecko-pedagogický titul docent v odbore Verejná politika a verejná správa.

V Košiciach, 21. mája 2021

doc. PhDr. Jana Šutajová, PhD.